

Aleš Erber
Správa lesních majetků

Adaptace východočeské borovice na sucho

Aleš Erber

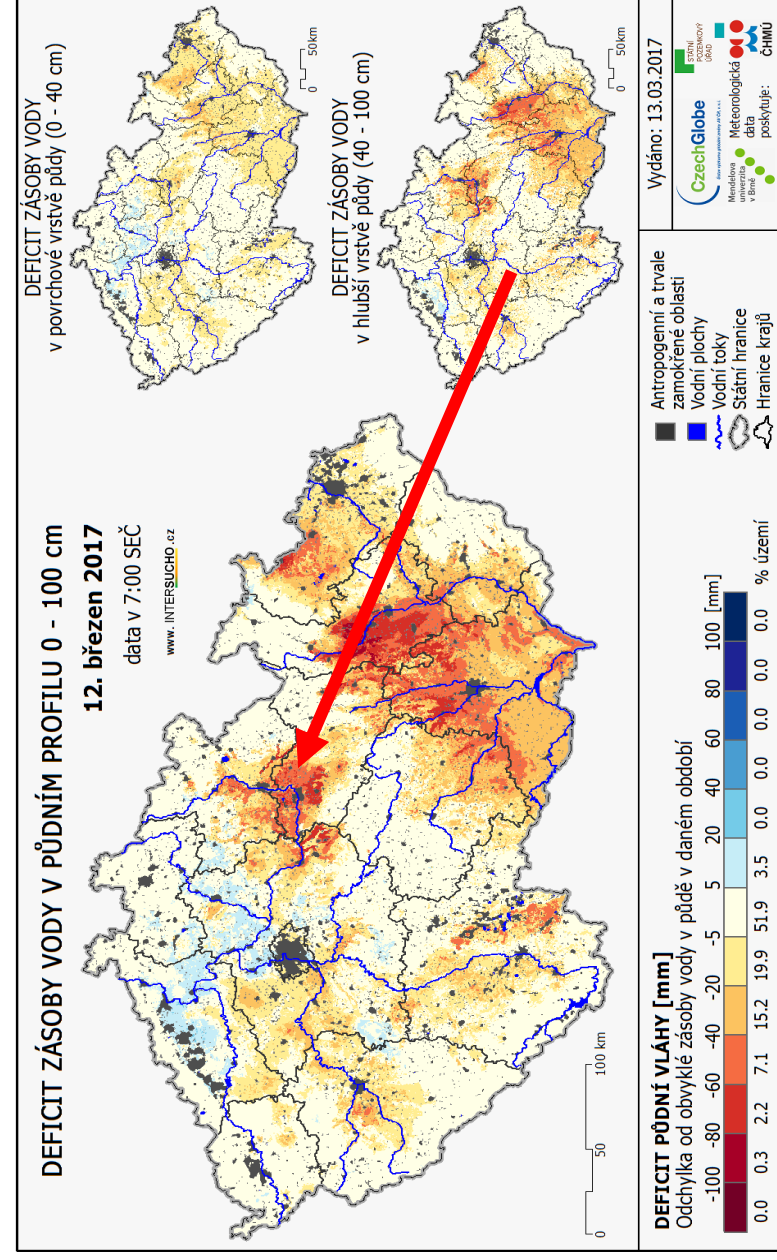

Kdo jsem?

- Jsem odborný lesní hospodář a akreditovaný lesní poradce MZe.
- Specializuji se na správu menších lesních majeteků.
- Při pěstování lesů využívám přírodě blízké způsoby hospodaření, které zároveň fungují jako adaptace lesů na změnu klimatu. Tento přístup majiteli lesa snižuje riziko hrozby z rozpadu lesa, a naopak mu zvyšuje odolnost a produkci. Tím se šetrnější pěstování lesů stává ekonomicky výhodnější a trvale udržitelnější než standardní hospodaření.

Vliv dlouhodobě trvajících a extrémního sucha od roku 2015 urychlil postupné usychání jednotlivých stromů i částí porostů.

Nejednalo se pouze o nedostatek vláhy, ale o směs společně působících faktorů oslabující porosty s dominancí borovice.

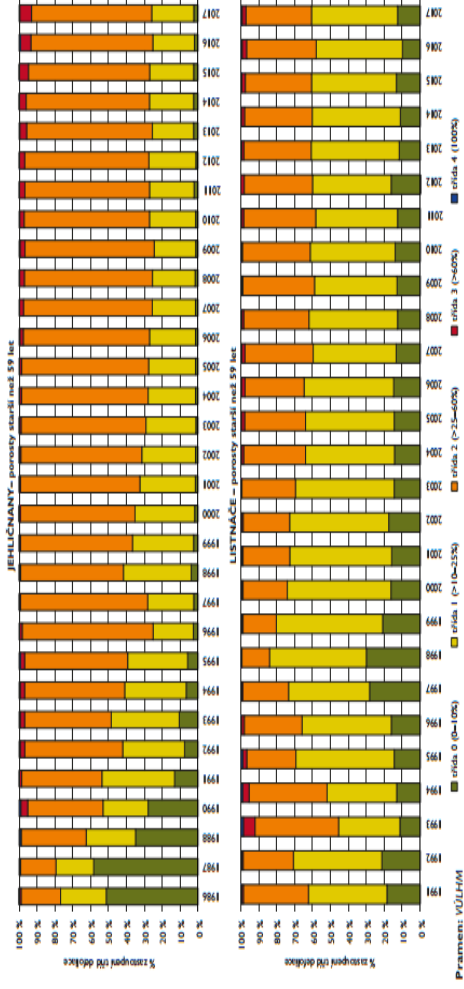
Jednou z příčin se také jeví hustota porostů, která negativním způsobem ovlivňuje koloběh živin v půdě a stav mikroklimatu v porostu.

Vysoká hustota porostů (vliv na vodní bilanci) a historický vliv imisí - destabilizující ekologickou a statickou odolnost lesů – nízké olistění korun borovic.

Graf 3.6.1.1.1
Vývoj defoliace jehličnanů a listnáčů (porosty starší než 59 let) podle tříd defoliace v letech 1986–2017

Obrázek 3.6.1.1.2
Borovice – defoliace 5%

Pramen: VÚLHM

Obrázek 3.6.1.1.3
Borovice – defoliace 45%

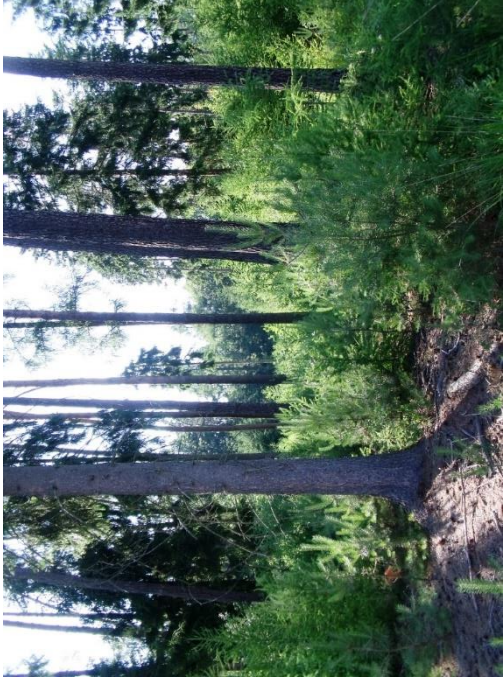
Pramen: VÚLHM

Obrázek 3.6.1.1.4
Borovice – defoliace 95%

Pramen: VÚLHM

Při adaptačních těžbách jsem se snažil o vnos odpozorovaných přirozených procesů.

Do obhospodařování lesů jsem také zavedl nové vědecké poznatky a zkušenosti jiných hospodářů.

Zachycené porosty vznikly neřízeně, přirozeně, když je poškodily větrné kalamity.

Posléze se v nich dostavila přirozená obnova a celý porost se stal odolnějším a stabilnějším. Takového cíle jsem chtěl dosáhnout řízenou pěstební péčí po adaptačních těžbách.

Pohled do výstavby porostů, který je velmi hustý s velkou konkurencí o vodu a živiny (před těžbou).

Proto se spodní patro odstranilo a nejlepší jedinci borovice se ponechali tak, aby vodní srážky propadly až k půdě a zlepšila se vodní bilance porostu. Drčení klestu pak zlepší obsah živin v půdě a zároveň zvýší obnovní potenciál borovice.

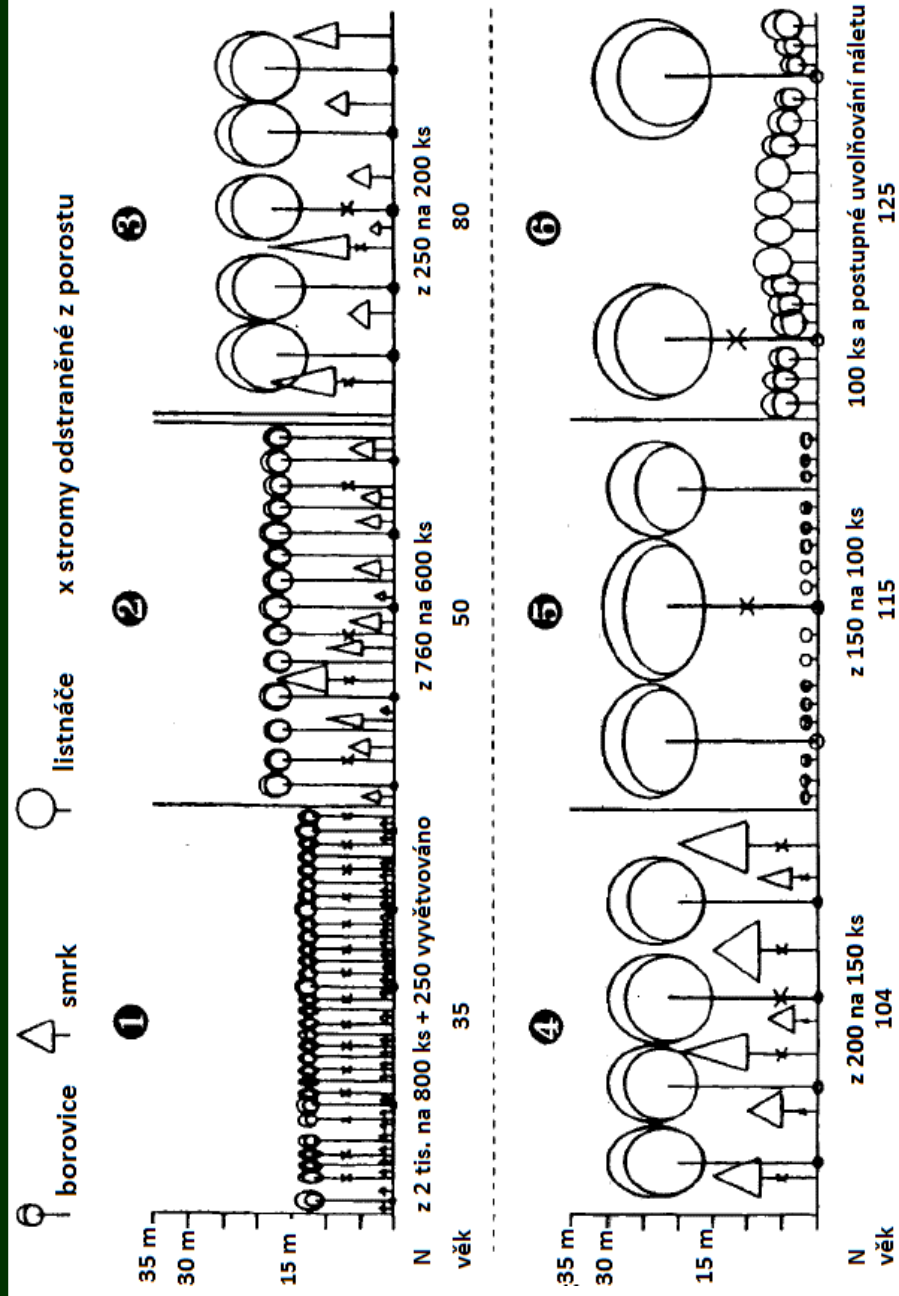
Cílem zásahu je předcházení usychání borovic a tím zabránění ekon. ztrátám, snížení ekologické a statické stability lesa a mimoprodukčních funkcí lesa. Obnova lesa je až druhořadým cílem u již připravených porostů.

Rozdíl v zápoji a v hustotě porostů je základní element pro vstup vody do půdních horizontů a minimalizace výparu vody z korun stromů a z povrchu půdy (porost po těžbě).

V rozvolněném porostu vodní srážky lehce propadají až k půdě, kde díky snížené kořenové konkurenci pronikají až do spodních horizontů, čímž lépe funguje koloběh živin, a tím výživa stromů ... **stromy neusychají ani v nejsušších letech. Mají ideální životní prostor.**

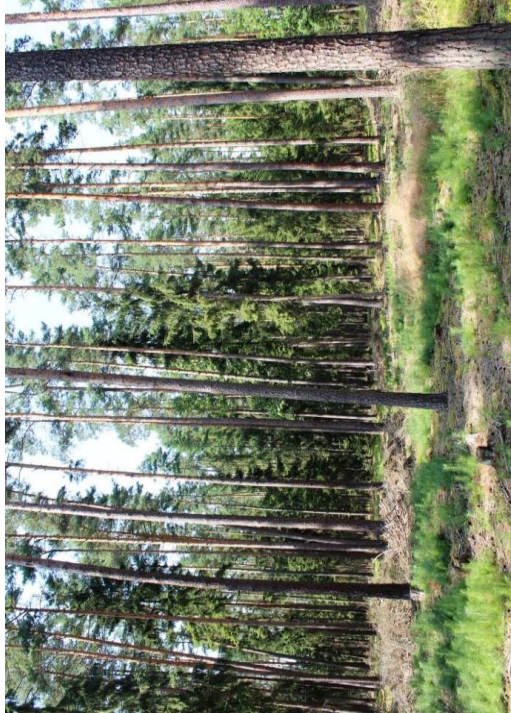

Ve fázi č. 4 se věk může snížit už na 95 – 114 let a to podle bonity stanoviště, dosažených cílových tloušťek porostu a zdravotního stavu jednotlivých stromů.

Ukázka zavedeného adaptačního systému obhospodařovaných borových porostů = péče o koruny = optimální zásobu porostů. Těžbou se snažíme o dosažení nejvyšší ekonomické (porostní) zásoby, kterou tvoří méně stromů než jsem zvyklí, za to však s vyšším výkonem.

Silné uvolňovací zásahy se uskutečňují už od 60. let věku porostu, kdy borovice jsou již po kulminaci výškového přírůstu, nedojde k vzájemné deformaci korun a zároveň bude zaručen trvalý tloušťkový přírůst.

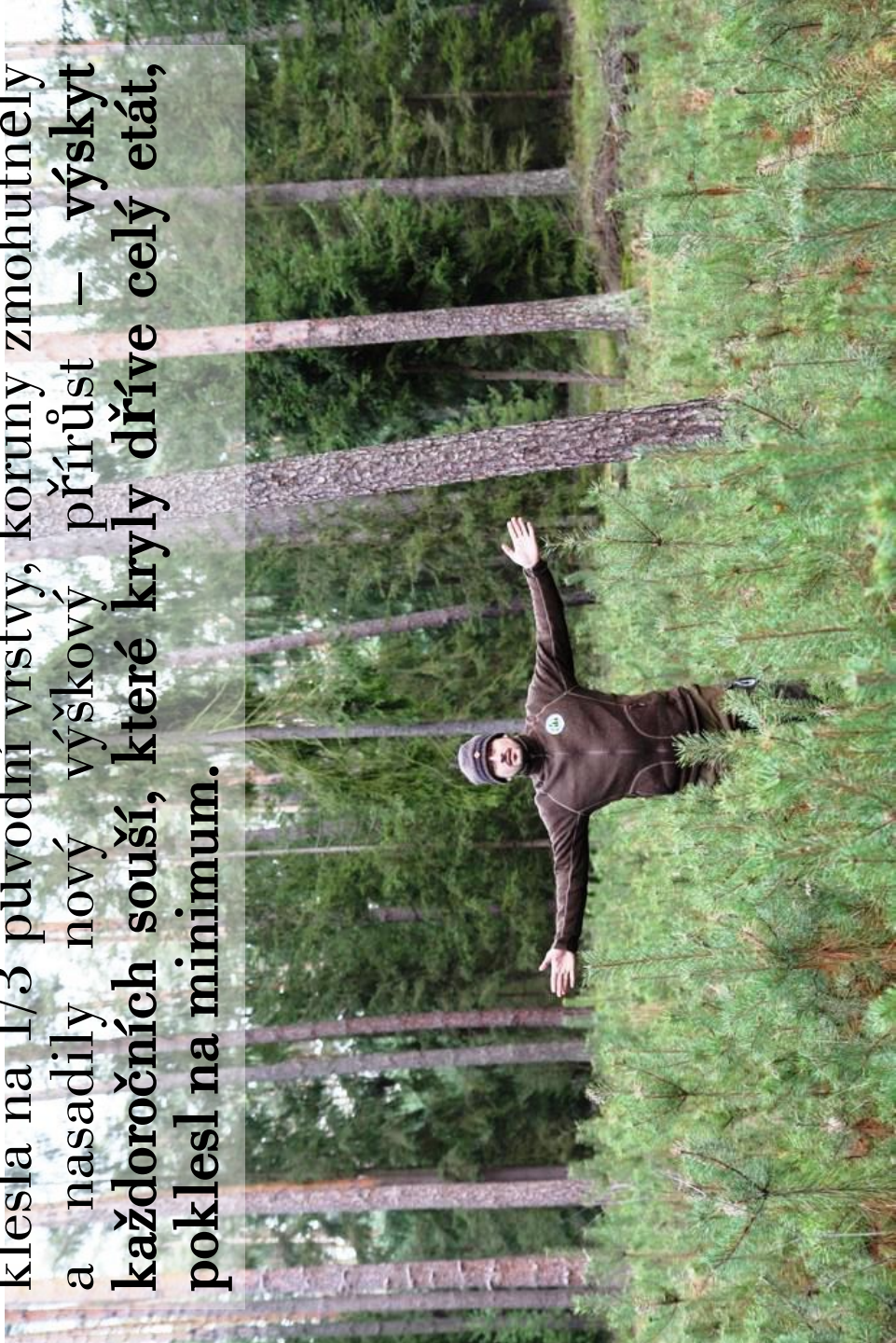
Řízená a cílená přirozená obnova borovice se dostavila v místech se silným těžebním zásahem, kde se odstranila nejdříve smrková etáž, uschlé, usychající a méně kvalitní borovice a následně se větvě a zbytkový klest po těžbě stromů podrtil či shrnul do hromad. Touto jednou operací se na ploše připravily lepší podmínky pro očekávanou obnovu lesa. Ta se posléze dostavila. Celkovou péstební operací se zlepšily životní podmínky celého ekosystému. Na cílových stromech roste kvalitnější dřevo. Les se dále zhodnocuje a půda se zúrodňuje.

Využívám dynamických
sil přírody k přípravě
borových lesů na sucho
...

Stejnou zkušenost s „Týnišťskou borovicí“ měl i Hugo Konias (1946), lesní rada opočenských lesů, který snížil zakmenění na 60 % tabulkové zásoby za účelem lepší humifikace a uvolnění zdravých a silných mateřských stromů. Po deseti letech konstatoval, že vrstva kyselého humusu klesla na 1/3 původní vrstvy, koruny zmohutněly a nasadily nový výškový přírůst – výskyt každoročních souší, které kryly dříve celý etát, poklesl na minimum.

Pomůžu Vám zachránit les před usycháním.

Jak pomohu vašim lesům?

- Provedu adaptační zásah
- zajistím těžbu a prodej dřeva
- zařídím dotace.

Cílem těžebního zásahu je, aby se porostům zvýšila odolnost, vitalita, dřevní produkce, biodiverzita, zlepšila se úrodnost půd a aby nevznikla plocha k nutnému zalesnění. Díky takovému postupu se šetří majiteli lesa peníze, čas a fyzická práce. A takové hospodaření nabízím majitelům lesů.

Motto

„Nejvyšší cíle každé podnikatelské činnosti musí vždy stát na ekologické a sociální stabilitě. Pouze ta zajišťuje trvalou udržitelnost prostředí, možnost rozvoje a ekonomickou prosperitu.“

www.aleserber.cz